

## VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

**Id. Szinnyei József halálához.** Nagy kartársunknak földi maradványait 1913. augusztus hó 11-én d. u. 4 órakor helyezték örök nyugalomra a Kerepesi-úti temető halottasházából barátainak és tisztelőinek igen nagy részvételével. A halottasház bejáratánál a Magyar Nemzeti Múzeum díszbe öltözött szolgálói s a 48-as honvédek álltak sorfalat. A temetésen megjelentek többek között: **BENEDEK Sándor** kultuszminiszteri államtitkár, **BEÖTHY Zsolt** főrendiházi tag, **GOPCSA László** miniszteri tanácsos, **KISS János** egyetemi rektor és báró **SZALAY Imre** vezetésével a Magyar Nemzeti Múzeum tisztviselői karának a fővárosban időző tagjai. A ravatalnál a Magyar Nemzeti Múzeum nevében báró **SZALAY Imre** búcsúztatta el a megdicsőültet a következő fennkölt szárnyalású szavakkal:

«Alig mult négy hónapja, hogy a nagy tudóst, **HAMPPEL Józsefet** temették s a Nemzeti Múzeum ormán már ismét lengő gyászlobogó újabb súlyos veszteségét jelzi évszázados intézetünknek. Kedves ősz tudósunk, **SZINNYEI József** nincs többé! Az egész magyar irodalom tudja és érzi, mit jelent ez!

Ő, a fáradhatatlan szorgalmú, lelkiismeretes irodalmi munkás valóságos prototypja volt, akinek mindenkor és minden körülmények között csakis szakmunkássága töltötte be egész lelki világát.

Minden kutatóhoz volt egy szeretetteljes szava, pedig hányan fordultak hozzá nap-nap után irodalmi adatokért s Ő soha nem fáradva, szerényen, jóakarattal, szolgálatkészen adta mindenkor felvilágosításait.

Egy ambíciója volt élte utolsó éveiben, hogy nagy munkáját, a Magyar Irók életrajzát befejezhesse. A sors ezt az elégtételt megtagadta tőle. Főmunkájának utolsó ivein dolgozott, amidőn a halál körülnkből elszólitotta. Munkája így is ércnél maradandóbb emléket emel nevének, szívünkben pedig a háláérzet, a szeretet és nagyrabecsülés emléke sohasem fog elmúlni.

Kedves tisztviselő társunk, fáradhatatlan munkásságod után nyugodjál békében. Isten veled!»

A sirnál pedig a **SZÉCHÉNYI** Könyvtár tisztviselői kara nevében dr. **SEBESTYÉN Gyula** a következő kegyeletes szavakkal áldozott **SZINNYEI** emlékének:

«A Magyar Nemzeti Múzeum Országos **SZÉCHÉNYI**-könyvtára óhajt még elbúcsuzni nagy halottjától. Hiszen legendás munkásságának fénykorát köztünk, a mi kultur-intézetünkben élte le. Midőn mi, akik itt utána következünk, e könyvtár kötelekeibe kerültünk, **SZINNYEI József** már öreg ember volt és a könyvtárnak már annyit dolgozott, hogy az eredmény egy külön osztály, a hirlaptári osztály lett. Irásából, nyitott könyveiből fölemelt homlokán nekünk

már mindig ott ragyogott az a glóriás fény, amelyet a vele együtt született és már letűnt hőskor nagy embereinek társaságából, barátai és rokoni köréből közvetített felénk. És ez a munkában görnyedő patriárcha a körötte sarjadt új nemzedékeknek jóságos lelki édesapja, támasza, irányító atyamestere lett. A gyöngéket a saját gyöngességével bátorította, a szilaj erőket csendes, de tervszerű munkásságának csodás eredményeivel szelidítette meg. Nyomatékkal kívánom mondani, hogy ez az egyszerű munkás bevilágított a tudomány mélységeibe és magasságaiba is. Fáklyái azok a hangyaszorgalommal készült hatalmas segédkönyvek voltak, amelyek világánál aztán kiderült, hogy a tudomány tulajdonképpen nem más, még a legdölyfőbb tudomány sem más csak — *elgázosítás!*

Mikor életének egy-egy évtizede végén tisztviselőtársai üdvözölték, tré-fálkozva mondta, hogy nem ér rá megöregedni, vagy hogy azt, aki a munkába merült, talán a halál is ott felejté. Bizony, ő — Istennek hála — mindvégig friss szellemi erővel rendelkezett. Fiatalos munkakedvének titka az volt, hogy még az öreg patriárcha is a fiatal komáromi hadnagy tűzénél hevült. Mert kérdezhetjük: ezen éltető hazafias tűz nélkül tudta volna-e egy 63 esztendő s szürke könyvtárnok írni elkezdni a negyvenezer magyar író életrajzát? Semmi esetre sem! Ám a komáromi tüztől az öreg honvéd homloka alatt a magyarok égének új hadakútja gyulladt ki. Negyvenezer író örökké élő emlékének, a fennmaradásunkat biztosító nemzeti erőknél égő lámpásai, amelyek ezeréves kultur-életünk égének széles útján sohasem ragyogtak fényesebben, mint mikor a komáromi hadnagy szemei előtt Világos után minden borulni kezdett...

Amit az írótoltnak ez a magyar honvédő katonája művelt, eredményeiben soha el nem muló értékű köztulajdon marad, de legelső sorban dicsősége marad a Nemzeti Múzeumnak is, amelynek könyvtárából kikerült. Mi ezt, nagy halottunk, most hálásan köszönjük. Es a válás e fájdalmas pillanatában azzal sem maradunk adósok, hogy munkás öregséged még az elmúlás gondolatával sem hagyott megzavarni bennünket. Most, mikor örökre itt hagyta bennünket, megdöbbenve látjuk, hogy hiszen mi következünk. A viszontlátás e reményében, kedves Szinnyei papa, Isten veled.»

Végül megemlítjük, hogy a M. Tud. Akadémia és Irodalomtörténeti Társaság nevében HEGEDŰS István tartott gyászbeszédet s hogy KOLLÁNYI Ferenc, NYÁRI Sándor, a mezőgazdasági múzeum, a M. kir. Technológiai iparmúzeum, a kolozsvári egyetemi könyvtár és a Fővárosi könyvtár levélben, vagy táviratban fejezték ki részvétüket az intézetünket ért súlyos veszteségen.

**Változás az Országos Levéltár vezetésében.** Ő felsége NAGY Gyula orsz. főlevéltárnokot nyugdíjaztatása alkalmából, érdemei elismeréséül m. kir. udvari tanácsosi címmel méltóztatott kitüntetni. A főlevéltárnok nagy fontosságú állásába dr. CSÁNKI Dezső min. osztálytanácsos, eddigi levéltárnok került, akinek kinevezését az egész tudományos világ osztatlan lelkesedéssel és megnyugvással fogadta. CSÁNKI, aki az intézetnek egyik rég kipróbált, érdemekben gazdag, oszlopos tisztviselője s multunk történetének fáradszóró, nagy koncepciójú kutatója, mindenképpen hivatott ez állás betöltésére, mely a levéltár küszöbön álló építkezése folytán kétszeres terhet ró reá.

Személyi hírek a budapesti és kolozsvári egyetemi könyvtárakból. Ő felsége dr. FERENCZI Zoltánt, a budapesti egyetemi könyvtár igazgatóját az V. fizetési osztályba nevezte ki, dr. ERDÉLYI Pál kolozsvári könyvtárigazgatónak pedig, az egyetemi és múzeumi könyvtár új épülete létesítésénél kifejtett munkássága elismeréséül a m. kir. udvari tanácsosi címet adományozta. Itt említjük meg, hogy DEDEK C. Lajos, a budapesti egyetemi könyvtár öre, esztergomi kanonokká nevezetvé ki, kivált az egyetemi könyvtár kötelékéből. Benne az intézet egyik legképzettebb tisztviselőjét veszíti el, aki különösen a könyvtár kéziratári katalógusa kiadása körül szerzett érdemeket.

**A VII. könyvtártani szaktanfolyamot 1913 július 3-tól 12-ig tartotta a Múzeumok és Könyvtárak Orsz. Főfelügyelősége FEJÉRPATAKY László orsz. felügyelő vezetésével s a szakkörök nagy érdeklődése mellett. A tanfolyamon FEJÉRPATAKY paleografia és kéziratok kezelése címen tizenhat előadást, FERENCZI Zoltán könyvtártan címen tizenkét előadást, GULYÁS Pál könyvészet címen tizenöt előadást és VARJU Elemér könyvismerettan címen tizenkét előadást tartott. A hallgatók ezenkívül megtekintették a M. N. Múzeum, a budapesti Egyetem és Műegyetem, továbbá a Budapesti Könyvtáregyesület Korvin-téri könyvtárát, ahol a bemutatást szakszerű magyarázat kísérte. A tanfolyamon résztvevő hallgatók névsora a következő: 1. Dr. GASZNER József vm. levéltárnok, Alsókubin. 2. Dr. FARKAS József id. könyvtáros, Arad. 3. RÁKÓCZY Béla főgimn. h. tanár, Gyulafehérvár. 4. PUHALA Anna könyvt. szakdíjnok, Kassa. 5. BIRÓ Lajos főgimn. tanár, Kézdivásárhely. 6. HUSZÁR György főgimn. tanár, Nagykőrös. 7. BÉKÉSY János könyvtári segédőr, Nagyvárad. 8. LOYSCH Ödön múzeumi igazgató, Rimaszombat. 9. Dr. MIKLÓSSY Zoltán vm. levéltáros, Selmeczbánya. 10. SZÁSZ József főgimn. tanár, Székelyudvarhely. 11. KERESKES Ernő főgimn. tanár, Zilah. 12. FEHÉR Géza koll. könyvtáros, Debreczen. 13. FERENCZY Gyula könyvtárigazgató, Debreczen. 14. D'ISOZ Kálmán múz. titkár, Budapest. 15. ANTALFI Sándor min. fogalmazó-gyakornok, Budapest. 16. SCHÄFFER János, a Sz.-István-Társulat osztályfőnöke, Budapest. 17. Dr. SZO-LÁR Ferenc főgimn. tanár, Budapest. 18. ZIMMERMANN Ágoston állatorv. főisk. tanár, Budapest. 19. TIMÁR Kálmán tanárjelölt, Kalocsa. 20. KELNDORFER Ákos földmiv. min. szakkönyvtárkezelő, Budapest. 21. Dr. MOLNÁR Gábor kulturházi könyvtáros, Marosvásárhely. 22. CSILLÉRY Lajos keresk. múz. könyvtártiszt, Budapest. 23. SZONTÁGH Hugó ny. ítéltáblai bírós. Budapest. 24. CSOKÁN Pál áll. tanító, Hódmezővásárhely. 25. SZEMES Miklós egyet. könyvtári gyakornok, Budapest. 26. CZAKÓ Ervin egyet. könyvtári gyakornok, Budapest. 27. BALLUN Géza egyet. könyvtári gyakornok, Budapest. 28. VARGA Zsigmond, Felvincz. 29. FERENCZY Ferencz koll. könyvtáros, Debreczen. 30. GASZNER Józsefné, Alsókubin. 31. Dr. ARDAY Pál főgimn. tanár, Miskolcz. A hallgatók közül az első 12 az Orsz. Főfelügyelőség, a többi pedig saját, vagy kiküldő intézete költségén vett részt a tanfolyamon.**

**Nemzetközi kiadókongresszus Budapesten. 1912 június 1—5. napjain folyt le mintegy 300 jobbara külföldi kiadó részvételével a VIII. nemzetközi kiadó-kongresszus, amelyen RANSCHBURG Viktor, az Athenaeum igazgatója elnökölt. A kongresszuson JANKOVICH Béla, vallás- és közoktatásügyi miniszter**

is megjelent, míg az igazságügyi minisztert TÖRNY Gusztáv, államtitkár képviselte. Utóbbi üdvözlő beszédében kijelentette, hogy Magyarországnak a berni egyezményhez való csatlakozására vonatkozó törvényjavaslat teljesen kész, úgyszintén elkészült az a javaslat is, mely a magyar szerzői jognak a berni egyezményvel kapcsolatos részeit revideálja. A kongresszus tárgyalásai során a pornográfia ellen való védekezés, a fényképek törvényes védelme, a kiadó és a fonográf közti jogviszony szabályozása, egy nemzetközi kiadó-múzeum terve, nemzeti könyvtárak és kultúrházak létesítése, a detail-árusoknak engedélyezhető árleszállítások, az ajánlott könyvküldemények portómérséklése s végül a zenei kiadványok árengedményének ügye került szóba. Mindez ügyekben több-kevesebb vita után, hol egyhangúlag, hol szótöbbséggel hoztak elvi jelentőségű vagy gyakorlati értékű határozatokat.

### Levél a szerkesztőhöz.

Budapest, 1913. jun. 8.

Igen tisztelt szerkesztő úr!

A Magyar Könyvszemle 2. füzetében két vonatkozásban kerül szóba a Fővárosi könyvtár. Mindkét ponton estek tévedések. Legyen szabad helyreigazítanom.

1. A 132. oldalon arról van szó, hogy az új épületre 20 milliót kér az építész. Soha sem az építész, sem én, sem más illetékes személy ilyet nem mondott. Ellenben igenis fölvetette az eszmét a könyvtári bizottság egy ülésén FELEKI Béla dr. biz. tag, hogy sorsjegykölcsön útján 20 milliós *alapot* kellene létesíteni, amelyből a főváros összes szabadoktatásügyi intézményei, tehát könyvtárjai, múzeumai, tanfolyamai stb. fönntarthatók volnának. Ebből lett a Budapesti Hirlapban 20 millió építési költség. A könyvtár építése nem a költségen, hanem a helykérdésen mulik.

2. Könyvtárunk alkalmazottjának, dr. NIKLAI Péternek közléséből a 189. oldalon néhány szó kimaradt: «A Fővárosi könyvtár... programmszerűen gyűjti a szabadságharc irodalmát» így egészítendő ki: «gyűjti a szabadságharc politikai és budapesti vonatkozású irodalmát». Nem akarunk konkurrálni a Nemzeti Múzeummal e téren sem.

A szakkörök információja érdekében kérem e rövid helyreigazítás közlését.

Dr. SZABÓ ERVIN.

## VÁLTOZÁSOK

a magyarországi nyomdákban 1913. január–június hónapokban.

### Budapesten.

«A Nap» nyomdája, Mérei Jenő és társai  
betéti társaság. (Üv. Mérei Hugó.) VIII.,  
Rökk Szilárd-u. 9.

\*\* Özv. Berkovits Jánosné. VI., Teréz-  
körút 40–42.

\*\* Fuchs Miksa. V., Visegrádi-u. III.

Fuchs Miksa. VI., Váci-út 73.

«Hunnia» kny. r.-t. V., Szalay-u. 3.

Karczag Vilmos. V., Ujpesti-rakpart 5.

\*\* Klein Gábor. VI., Rózsa-u. 47.

\*\* Klein Simon és Grünwald Béla. VII.,  
Bethlen-u. 8.

\* Központi könyvnyomda tul. Klein Simon  
és Grünwald Béla. VII., Bethlen-u. 8.

\*\* Margó-másoló nyomtatványgyár r.-t.  
(Üv. Weisz Márk.) V., Tátra-u. 3.

\*\* Müller József és Müller Józsefné. VIII.,  
Nagyfuvaros-u. 9.

Prickelmájér Béla. VIII., Bezerédi-u. 9.

\*\* Prickelmájér és Ktusek. VIII., Bezerédi-  
utca 9.

\*\* Reich Bernát. VII., Hársfa-u. 56.

Sicherman Majer Léb és Fischer Lefkovits

Vilmos. VII., Klauzál-u. 22.

\*\* Somogyi Lipót és Kardos Fülöp. VI.,

Gróf Zichy Jenő-u. 37.

\*\* Steiner Zsigmond és Vida Károly. VII.,  
Óvoda-u. 29.

\*\* Szántó József, Singer Olga és Wank  
Frigyos. VI., Lovag-u. 6.

Szlávits Dániel. VII., Aréna-út 7.

### Vidéken.

Abrudbánya. \*\* «Pannonia» kny.

Baja. \* «Corvin» kny.

Brassó. \* Égető testvérek. — \* Kerschner  
és társai.

Eperjes. \*\* Zavaczky Gyula.

Erzsébetfalva. \* Kaufman Dezső.

Facsád. Kain Armin.

Felsőgalla. Hacker Dezső.

Felsővisó. \* Horovitz Mátyás. — \*\* Schiff-  
mann Hermína.

Hódmezővásárhely. \*\* Suhajda Jenő.

Jászberény. \*\* Balázs Ferenc.

Jászó. \* Remény ny. (Cégjegyző: Dubay  
Götfried dr.)

Kaposvár. \*\* «Somogyi Napló» ny. és  
lapkiadó r.-t.

Karcag. \* Klein és Rátkay.

Kassa. \*\* Breitner Mór.

Kiskőrös. \*\* Majoros és Szekulesz.

Kismarton. Nentwich Ferenc.

Kolozsvár. \* Globus ny. (Tul. Polonyi

Albert és társa.) — \*\* Szabadság ny. —

\*\* Szövetség ny. — \*\* Újhelyi és Boros.

Maroshévíz. \* Szabó Fülöp.

Medgyes. \*\* Krausz Josefín. — Wendler

Ferenc.

Nagykanizsa. \*\* Offenbeck és Balászy.

Nagyvárad. \*\* Rákos Szabadság ny. (Tul.:

Rákos Ferike.) — \*\* Rákos Vilmos utóda

Adler Béla.

Nyiregyháza. \*\* Feldman és Burger.

Pozsony. Kurz Manó.

Rákospalota. \*\* Fischer Dezső és tsa.

Rákosszentmihály. \*\* Rákosvidéki nyomda-  
vállalat. (Tul.: Balázsovich Kálmán.)

Sárvár. \*\* Strancz János.

Sátoraljaújhely. \*\* Vajda és Eisenstädter.

Savanyukút. \* Első savanyukúti kny.

Siklós. \*\* Siklós-drávavölgyi kny. (Tul.:

Berki Gyula.) — Siklós-drávavölgyi kny.  
(Tul.: Cserni János.)

Sopron. Ungár Józsefné, Nussbaum Fáni. —

\*\* Wetzler Kornél és Wetzler Sándor.

Soroksár. \*\* Kaufman Dezső.

Stájerlakanina. \* Hollschütz Gizella. —

\*\* Nickmann Róza.

Szabadka. \*\* «Papírház» nyomdája.

(Philipp és tsa.)

Szeged. \*\* Leopold ny.

Székesfehérvár. \*\* Kovács Józsefné.

Szempcz. \*\* Katz Ignác.

Szükszó. Stamberger testvérek.

Sztropkó. \*\* Amszel Ignác.

Tata. Pataki Géza.

Temesvár. \* Hunyadi ny. (Temesvári

Hírlap nyomdája.)

Ujpest. \* Ujpesti-vidéki (ker. szoc.) nép-  
nyomda.

Vasvár. \*\* Singer Mór és fia.

Az egy \*-gal jelölt nyomdák hatóságilag nincsenek bejelentve. A két \*\*-gal jelöltek megszűntek.